

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.รงค์ บุญสวยขวัญ และนายภาคภูมิ วิธานศิริวัฒน์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ สละเวลา แนะนำให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ และกรุณาตรวจแก้ไขจนสำเร็จสมบูรณ์ยิ่ง

ผู้เขียนขอขอบคุณพี่น้องชาวประมงพื้นบ้านในเขตทะเลสาบ (สี่) บ้าน บ้านน้ำราบ บ้านเกาะมุกด์ บ้านควนตุงกู และบ้านฉางกลาง พี่น้องผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน พี่น้องชาวประมงพื้นบ้านจังหวัดตรังที่เสียสละเวลาอันมีค่าให้ข้อมูลด้วยมิตรไมตรีด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณคุณครูอุปัชฌาย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ความรู้ด้านวิชาการซึ่งเป็นประโยชน์และคุณค้ายิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่ให้โอกาสและทุนอุดหนุนสำหรับการวิจัยเพื่อประโยชน์อันพึงมีจากการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้เรียบเรียงตำรา เอกสารที่ได้ศึกษาและเป็นประโยชน์แก่อนุชนรุ่นหลังตลอดจนมิตรสหายและผู้มีอุปการคุณทุกท่าน

ท้ายสุดนี้ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ส่งเสริมและกำลังใจอย่างดียิ่งตลอดมาจนมีทุกวันนี้

ปิยาณีย์ เพชรศรีช่วง

2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ข้อมูลทั่วไป 4 หมู่บ้าน	6
แนวคิด ทฤษฎี	9
แนวคิดการเมืองภาคประชาชน	9
แนวคิดกลุ่ม/องค์กร	15
แนวคิดการมีส่วนร่วม	20
แนวคิดผู้นำ	23
แนวคิดการเคลื่อนไหว	35
แนวคิดการสื่อสาร	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
กรอบแนวคิดในการวิจัย	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	46
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูล	46

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	47
การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
สถิติที่ใช้ในการศึกษา	50
บทที่ 4 ผลการวิจัย	51
ส่วนที่ 1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ	51
ลักษณะการเกิดกลุ่ม/เครือข่าย	51
ลักษณะการมีส่วนร่วม	64
ลักษณะผู้นำ	73
ลักษณะการเคลื่อนไหว	75
ลักษณะการสื่อสาร	80
ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ	83
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	83
ลักษณะการเมืองภาคประชาชนด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกลุ่ม ประมงพื้นบ้านเขต เลเส (สี่) บ้าน	85
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ลักษณะการเมืองภาคประชาชนด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของกลุ่มประมงพื้นบ้านเขตเลเส (สี่) บ้าน	97
ลักษณะกลุ่ม /เครือข่าย	98
ลักษณะการมีส่วนร่วม	98
ลักษณะผู้นำ	99
ลักษณะการเคลื่อนไหว	100
ลักษณะการสื่อสาร	101
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	103
สรุปผลการวิจัย	103
บริบทในพื้นที่	103

	หน้า
สรุปผลการศึกษาเชิงปริมาณ	103
สรุปผลการศึกษาเชิงคุณภาพ	104
ลักษณะการมีส่วนร่วม	106
ลักษณะการเคลื่อนไหว	108
ลักษณะผู้นำ	109
ลักษณะการสื่อสาร	110
สรุปผลการวิเคราะห์	112
อภิปรายผล	114
ข้อค้นพบสำคัญ	121
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	122
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	122
บรรณานุกรม	123
ภาคผนวก	127
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	128
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	130
ภาคผนวก ค แบบบันทึกการสังเกต	136
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ	138
ประวัติผู้วิจัย	140

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	เปรียบเทียบลักษณะภาคพลเมืองหรือการเมืองใหม่กับการเมืองดั้งเดิมหรือการเมืองในเชิงสถาบัน	14
3.1	ตารางสรุปจำนวนตัวอย่างการเก็บรวบรวมข้อมูลเขตเลเส (สี่) บ้าน จำแนกตามหมู่บ้าน	48
4.1	แสดงการเปรียบเทียบกฎ กติกาชุมชนแต่ละชุมชน	65
4.2	แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในเขตเลเส (สี่) บ้าน	83
4.3	แสดงลักษณะการเมืองภาคประชาชนด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกลุ่มประมงพื้นบ้านเขตเลเส (สี่) บ้าน ด้านกลุ่ม/เครือข่าย	85
4.4	แสดงลักษณะการเมืองภาคประชาชนด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกลุ่มประมงพื้นบ้านเขตเลเส (สี่) บ้าน ด้านการมีส่วนร่วม	86
4.5	แสดงลักษณะการเมืองภาคประชาชนด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกลุ่มประมงพื้นบ้านเขตเลเส (สี่) บ้าน ด้านผู้นำ	88
4.6	แสดงลักษณะการเมืองภาคประชาชนด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกลุ่มประมงพื้นบ้านเขตเลเส (สี่) บ้าน ด้านการเคลื่อนไหว	90
4.7	แสดงลักษณะการเมืองภาคประชาชนด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกลุ่มประมงพื้นบ้านเขตเลเส (สี่) บ้าน ด้านการสื่อสาร	91
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละของลักษณะการเมืองภาคประชาชนด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกลุ่มประมงพื้นบ้านเขตเลเส (สี่) บ้าน	93

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีการจัดการทางสังคมเพื่อการอธิบายพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองหรือการเมืองภาคประชาชน	15
2.2	รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวคิด Cohen and Upoff	21
2.3	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	42
3.1	แสดงการผสมผสานการออกแบบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ	43
4.1	แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างสมมติฐานชาวประมงพื้นบ้าน ชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน และเขตเลเส (สี่) บ้าน	58
4.2	แสดงความสัมพันธ์ของเขตเลเส (สี่) บ้านกับชุมชนชาวประมงพื้นบ้านจ.ตรัง	59
4.3	แสดงการบันทึกการประชุมกลุ่มออมทรัพย์ประมงพื้นบ้าน	60
4.4	แสดงลักษณะการเมืองภาคประชาชนด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกลุ่มประมงพื้นบ้านเขตเลเส (สี่) บ้าน จังหวัดตรัง	97